

בל שפיר וחנה אלרט
שבילים מפוצלים של זמן

כל שפיר וחנה אלרט: שבילים מפוצלים של זמן

Belle Shafir and Hanna Ellert: Split Paths of Time

Belle Shafir and Hanna Ellert
Split Paths of Time

בל שפיר וחנה אלרט

שבילים מפוצלים של זמן

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לאמנויות
גלריית טרומפלדור – מרכז לאמנות
העיר העתיקה, באר שבע
אוצר הגלריות האוניברסיטאיות: פרופ' חיים מאור

בל שפיר וחנה אלרט: שבילים מפוצלים של זמן

8 במרץ – 3 ביוני 2018
אוצרת אורחת: שירה מושקין

קטלוג

עריכה: שירה מושקין
עיצוב והפקה: מגן חלוץ, אדם חלוץ
עריכת טקסט באנגלית: שירה מושקין
תרגום לעברית: אורלי גולד חקלאי
צילום: דימויים של בל שפיר: סטודיו ורהפטיג ונציאן, מיכל מדנבליק
דימויים של חנה אלרט: יורם רשף
הדפסה: דפוס כתר, הר טוב

על העטיפה העברית: בל שפיר, **סיפורי אגדות**, 2017, מיצב, ציור על פייטים מפלסטיק וסיכות, גודל משתנה (פרט)
על העטיפה האנגלית: חנה אלרט, **ריקנות**, 2016, טכניקה מעורבת על רדי-מייד (פרט)
עמ' 6-7: בל שפיר, **שטיח קיר I**, 2016, קולאז' (פרט)
עמ' 58-59: חנה אלרט, **קרקס II**, 2015, טכניקה מעורבת על נייר, 30x40

כל המידות בסנטימטרים, עומק x רוחב x גובה

© כל הזכויות שמורות 2018

תוכן העניינים

8

בל שפיר וחנה אלרט: שבילים מפוצלים של זמן

שירה מושקין

15

עבודות

50

ציונים ביוגרפיים

בל שפיר וחנה אלרט: שבילים מפוצלים של זמן

שירה מושקין

"האמנות היא ערגה. אתה אף פעם לא מגיע ליעד, אך ממשיך בדרך בתקווה שכן."
– אנסלם קיפר

ש

ערות סוס סרוגות יוצרות יער קסום. ברקע דיוקנים קטנים, מחליפי צבעים מנצנצים ככוכבים. חוטי כותנה וצמר ססגוניים משולבים בחפצים ויוצרים מבנים דמויי פקעות המטפסות על הקירות. ציורים שקופים ושכבות דמויות בדים, ארוגים ביחד עם חומרים של רדי־מייד. הם מעובדים ליצירת מארגים עשירים וצבעוניים הנתלים מגבוה, בזמן שהפרנזים האסימטריים שלהם מדגדים את הרצפה. דמויות וצלליות נוצרות מתוך כתמים מדממים של דיו וצבעי מים, וצלילי פרסות וצהלות סוסים מלווים ציורים מונפשים. אלה הן יצירותיהן של האמניות בל שפיר וחנה אלרט, בתערוכתן "שבילים מפוצלים של זמן". יצירותיהן משקפות את משקעי העבר, כשהן מרחפות בזיכרוןן של שתי האמניות.

בתערוכה "בל שפיר וחנה אלרט: שבילים מפוצלים של זמן", מוצגות עבודות אמנות שנוצרו ממיגוון חפצי רדי־מייד ומחומרים נוספים הקשורים לתעשיית הטקסטיל ולמלאכת יד: בדים, חוטים, צמר, כפתורים, סיכות, פונפונים, נצנצים, פעמונים, תחתיות תחרה וכו'. האמניות עושות שימוש בקרשה, סריגה, תפירה, רקמה ואריגה, טכניקות מסורתיות שמקורן במלאכת יד ביתית שנחשבה ל"עבודת נשים"¹. אך, למרבה המזל, טכניקות אלה כבר הוכרו מזמן כ"אמנות גבוהה"² הודות לאמניות פמיניסטיות בשנות השבעים, כגון ג'ודי שיקאגו ומרים שפירו. אמניות אלה סייעו למנף את העבודות הנשיות המסורתיות הללו, להעלות את ערכן ולתת להן תוקף בעולם האמנות.³ עבור שפיר ואלרט, טכניקות וחומרים אלה הינם אמצעי חזותי, דרכן הן מבטאות את חוויותיהן האישיות ואת ההיסטוריה האישית שלהן, המגדירות כל אחת מהן כאדם ייחודי, עם זהות ברורה המתקיימת בתוך התרבות והחברה בה נולדה, ובזו שהיא מתגוררת ועובדת. הרגשות האינטנסיביים הנובעים מזיכרונות אישיים מניעים את האמניות ומהווים מרכיב יסוד ביצירותיהן.

בחירת החומרים של בל שפיר אינה מקרית, אלא מלאה בכוונה ומשמעות. שיער הסוסים הארוג, התלוי באוויר ביצירתה מיצב (2016–2017) מושרש עמוק

בחוויית ילדותה, כמי שגדלה בחוות סוסים בגרמניה עם הוריה ניצולי השואה. מסה דחושה של שרשראות המחברות זו בזו, העשויה משיער סוסים מחוות אביה, יוצרת תחושת בלבול ביער חשוך וסבוך. צלילי פרסות דוהרות וסוסים צוהלים בעבודת המולטימדיה Subortus (2015) מהדהדות בחלל. יצירות אלה מעידות על הנוף ועל הסביבה בה נולדה האמנית, רומזות גם על אי־התמצאות אותה היא חווה בזהותה הישראלית ועל הקונפליקט האישי שלה כמי שנעה בין שתי התרבויות. בין שבילים מפוצלים אלה, שפיר מרכיבה שפה משלה, המגדירה את נוכחותה האינדיבידואלית והתרבותית, אשר מהדהדת עם חלוף הזמן יותר ויותר. יצירות האמנות של שפיר מעודדות את הקהל להשתתף בתוך סביבה של חושים ותנועה; צלילים של סוסים אמיתיים, הליכה דרך יער סרוג ונגיעה בו או צפייה באפקט הולוגרמה על ידי תזוזה הלך ושוב לפני המיצב סיפורי אגדות (2017). שפיר משלבת בין הנוכחות החולפת של הזמן עם החומר הטקטילי אשר מאירים על החוויה של היחיד לבין הקולקטיבי.

בעבודות הקולאז' שטיח קיר I (2016), שטיח קיר II (2016), שפיר אורגת שטיחים מחומרי רדי־מייד ומחומרים מעובדים, ומשבצת בהם חלקים מיצירותיה הקודמות. האקט הפיזי והאלים שבקריעת היצירות ובהרכבת החלקים להקשר חדש הינו תהליך הרווי ברגש ובזיכרונות. העבודה הרבודה החדשה שנוצרת הינה מורכבת הרבה יותר. נושאים הקשורים לזיכרון ולהיסטוריה ניתן לראות גם ביצירתה Retrospectacle (2015) ובווידיאו־אנימציה לחישת הזיכרון (2016). בווידיאו זה אנשים נשלפים מתוך תמונות ישנות באלבום המשפחתי ועוברים הנפשה מחודשת בסביבה שונה. שפיר שותלת את עצמה כילדה בתוך היצירות, כשהיא מופיעה כדמות מצויירת המדלגת בין סצנה לסצנה, מתחברת מחדש לילדותה מנקודת המבט העכשווית.

חנה אלרט משתמשת בחומרי רדי־מייד ותוך כדי יצירת אמנותה היא משנה את הקשרם של החומרים. מפית הופכת לשמלה. פקק בקבוק יכול להופך לכובע, לפה או לכתם צבע. לפתע, מקור של ציפור צץ מתוך כתם דבק מיובש. הכל אפשרי והכל יכול לקרות, כאשר חומרים שנוזקו מקבלים זהויות חדשות. ביצירותיה של אלרט יש התפתחות ספונטנית מטפטוף כתם צבע על נייר למה שהכתם הופך להיות בהמשך. היא רואה בכתמים דמויות המובילות אותה להמשך העבודה, ואז מוסיפה נגיעות של כתמים וקווים חדשים המגיבים לאלה שכבר קיימים, וכולם מתחברים לסיפור אישי. "זה כל כך מקרי שאני לא מבינה איך עשיתי את היצירה", אומרת אלרט. אירועים וזיכרונות של אלרט, כגון גיוסו של בנה לצבא וזיכרונות ששמעה מאביה ניצול השואה, משחקים תפקיד חשוב בתהליך של אלרט, בייחוד בציורים עוף גוזל (2015), והקרבה (2017). אלרט יוצרת מבנים דמויי

פקעות, העשויים מחוטים, צמר ושיירי חולצות ישנות, המלופפים סביב חפצים. כשם שפקעת מקיפה ומגינה על הגולם בשעה שחיים חדשים נוצרים בתוכו, המבנים הצבעוניים והעטופים של אלרט מנחמים אותה ומגינים עליה מתחושות מכאיבות. הם מאפשרים לה להתמודד איתן ולהשלים עם זהותה. למרות לימודי האמנות, קיימת בעבודותיה איכות נאיבית ומתבודדת אשר מזכירה 'ארט ברוט' (Art Brut, Raw Art, Outsider Art) מושג שטבע האמן הצרפתי ז'אן דובופה, כתיאור אמנות שנוצרה מחוץ לעולם האמנות הממוסדת.⁴ דובופה אפיין את המגמה "כעבודות שנוצרו מתוך בדידות ומתוך דחפים טהורים ואוטנטיים, ללא דאגות של התערבות של תחרות, תהילה וקידום חברתי – ובגלל העובדות האלו, הן יקרות יותר..."⁵

אלרט מושפעת גם ממורשתה הקווקזית. זיכרונות הילדות של סביה בלבוש מסורתית, והמסורת הקווקזית ארוגים בפסליה העשירים בפרטים קטנים, כפי שניתן לראות באמהות אדומה (2016) ובאמהות כחולה (2016). יצירות אלה מציגות את הלבוש העשיר של נשות קווקז, כגון כובע בצורת כתר ושכמייה גדולה העשויה מרקמת משי, עטורה בקטיפה ובסאטן ומלאה בחרוזים, כפתורים, סיכות, מטבעות, פייטים וציציות מכסף. ניתן לראות חפצי רדיימייד רבים מבצבצים בין החוטים והצמר, וחפצים נוספים מוסתרים בין שכבות – סודות שלעולם לא יתגלו. לפסלים של אלרט יש איכות אייקונית ורוחנית המזכירה את בתי הרוחות של תרבויות המזרח הרחוק. הן מגינות עליה ומאפשרות לה להיספג ביצירות ולהיות נוכחת באותו רגע אינטימי.

אלמנט בולט ובסיסי בתערוכה זו הינו השימוש בקו, דרכו אלרט ושפיר מתבטאות. השימוש בקו משמש ככתב יד וכשפה משלהן. הקו הינו עדין אך דינמי ונושא בתוכו קונוטציות מרובות עבור כל אמנית, וכך גם המרווחים שבין הקווים. בציוריה של שפיר, הקו עוקב אחר דמויות מהעבר, ומעלה זיכרונות. "אין לי כוונה לצייר במדויק את הדמות מהתמונה הישנה, אלא לרמוז עליה וזה מאפשר לי להתענג על זיכרון מסוים", מסבירה שפיר. השימוש בחוטים בקוויה של שפיר הופך למעשה פיזי ואגרסיבי, שבו היא מחוררת את הנייר ופוצעת אותו, כפי שניתן לראות בסדרת הקולאזים דמעות (2016–2017). בעבודתה מיצב החוטים העדינים והבהירים של שיער הסוס הופכים לציורי חומר קינטיים, יצירות בעלות עוצמה ומורכבות, המתנועעות ומרפרפות בין הזיכרון הפרטי והקולקטיבי.

אלרט משתמשת בחוטים ובצמר כטכניקת ציור בעבודתה. השימוש בעבודות אלה הינו טבע שני עבור אלרט מתקופת נעוריה, כאשר עבדה כמעצבת אופנה. בציוריה ובפסליה, הקווים יוצרים טקסטורות שונות. הן מתייחסות אחת לשנייה, כשהן עולות אחת על השנייה או מתחברות אחת לשנייה במצבי אחיזה. הקווים

חנה אלרט, אמהות אדומה, 2016, טכניקה מעורבת על רדיימייד, 45x26x17
Hanna Ellert, Red Motherhood, 2016, mixed media on ready-made, 45x26x17

מלפפים חפצים, ולעתים קרובות נשאים כחטים תלויים. בקווי הרישום הספונטניים אך הבטוחים של אלרט יש קצב רב, עומק ואנרגיה. הקווים ביצירותיה פיגורטיבים עד להפשטה, עת יצירותיה יוצאות ממקום פרטי מאוד, משחררות אותה ממגבלותיה הפיזיות, נותנות לה עוצמה ומרוממות את נפשה.

עבור שתי האמניות ישנה התכוונות בבחירה ובהצבת החומר במהלך התהליך האמנותי. יחד עם זאת, לשתייהן לא ברור מה תהיה התוצאה הסופית. שתייהן חוששות מפני הגדרות מילוליות של יצירותיהן, שמא התחושות והמחשבות של מה שהניב את היצירות – יתנדפו. שפיר חוששת מאובדן התמימות של האקט האינטואיטיבי האמנותי, ואילו אלרט חוששת מניתוח מוגזם של היצירות, אשר עלול לגרום לה לאבד עניין בהמשך העבודה – כי זה יענה על שאלות שכבר לא ידרשו מענה.

שמחה, עצב, כאב וגעגוע הם מרכיבים בסיסים של המאבק הקיומי של ההישרדות היומיומית של האדם, שבו מונחת מודעות חדה של נוכחות הזמן. הניסיון של האמניות לתפוס את זמן ההווה ביצירותיהן הינו נתיב בו כל אחת מצהירה ומצדיקה את הקיום שלה. בו בזמן הן מנסות להבין את הרצף והקשר בין אתמול למחר. התהליך היצירתי של שפיר ואלרט הינו סוג של מחקר ואיסוף חוויות. במהלכו, כל אמנית יכולה לחשוף את עצמה ולתפוס את מהותה האמתית, חיבור חוט המחשבה המוביל מיצירה אחת לשנייה, משביל אחד לשני. זהו מסע נצחי.

- 1 Jennifer Scanlan, "Pathmakers: Women in Craft, Art and Design Mid-Century and Today," *The Journal of Modern Craft*, 8:2, p. 110.
- 2 Kirk Varnedoe and Adam Gopnik, *High & Low: Modern Art and Popular Culture*, The Museum of Modern Art, New York, 1990, p. 15.
- 3 William Grimes, "Miriam Shapiro, 91, a Feminist Artist Who Harnessed Craft and Pattern, Dies," *The New York Times*, June 24, 2015, B16, Art and Design.
- 4 Lucienne Peiry, *Art Brut: The Origins of Outsider Art*, Flammarion, 2006, p. 11.
- 5 Jean Dubuffet, "Place à l'incivisme (Make Way for Incivism)," (1967), trans. by Chantal Khan Malek and Alen S. Weiss, *Art and Text*, No. 27, Dec. 1987 – Feb. 1988, p. 36.

→
בל שפיר, **לחישת הזיכרון**, 2016, קולאז' (פרט)
Belle Shafir, **Whisper of Memory**, 2016, collage (detail)

←
חנה אלרט, **אמהות אדומה**, 2016, טכניקה מעורבת על רדיימייד (פרט)
Hanna Ellert, **Red Motherhood**, 2016, mixed media on ready-made (detail)

בל שפיר, **סיפורי אגדות**, 2018, סדרה, קולאז' ופייטים מפלסטיק, 30x20
 Belle Shafir, **Fairytales**, 2018, series, collage and plastic sequins, 30x20

בל שפיר, **סיפורי אגדות**, 2018, סדרה, קולאז' ופייטים מפלסטיק, 30x20
 Belle Shafir, **Fairytales**, 2018, series, collage and plastic sequins, 30x20

בל שפיר, **Man's Day**, 2017, וידיאו אנימציה, 3 דקות
 Belle Shafir, **Man's Day**, 2017, animation video, 3 minutes

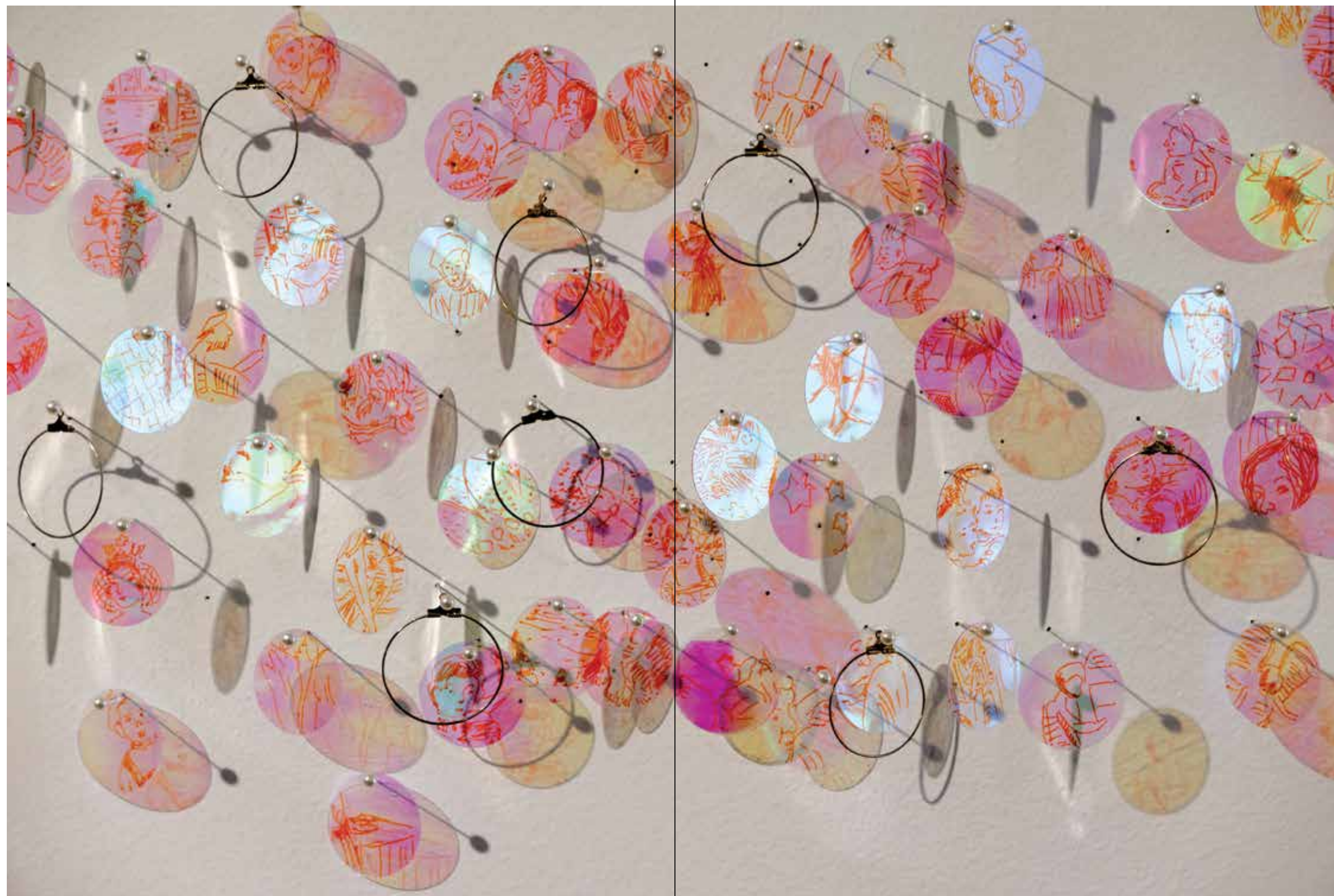
בל שפיר, **Subortus**, 2015, וידיאו אנימציה, 6 דקות
 Belle Shafir, **Subortus**, 2015, animation video, 6 minutes

בל שפיר, **Retrospectacle**, 2014, סדרה, טוש על נייר פרגמנט, 100x70
 Belle Shafir, **Retrospectacle**, 2014, series, marker on transparent paper, 100x70

בל שפיר, **סיפורי אגדות**, 2018, סדרה, קולאז' ופייטים מפלסטיק על פלקסיגלס, 50x50
 Belle Shafir, **Fairytales**, 2018, series, collage and plastic sequins on Plexiglass, 50x50

בל שפיר, **Samsara**, 2012, מיצב, שיער סוס סרוג, 100x1000
Belle Shafir, **Samsara**, 2012, installation, knitted horse hair, 100x1000

בל שפיר, **מיצב**, 2016-2017, מיצב, שיער סוס סרוג, גודל משתנה
Belle Shafir, **Installation**, 2016-2017, installation, crocheted horse hairs, variable size

בל שפיר, **Retrospectacle**, 2014, צילום מוידאו אנימציה
Belle Shafir, **Retrospectacle**, 2014, animation video still

בל שפיר, **דמעות**, 2016, קולאז', 100x20
 Belle Shafir, **Tears**, 2016, collage, 100x20

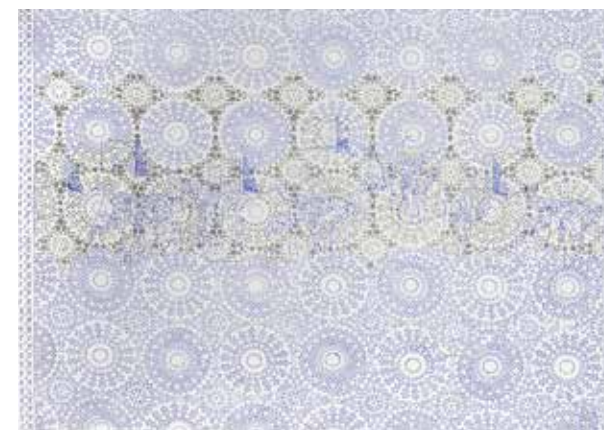
בל שפיר, **דמעות**, 2016, קולאז', 100x20
 Belle Shafir, **Tears**, 2016, collage, 100x20

בל שפיר, **שטיח קיר I**, 2016, קולאז', 200x150
 Belle Shafir, **Tapestry I**, 2016, collage, 200x150

בל שפיר

בל שפיר נולדה בגרמניה וחיה בישראל משנת 1972. זה למעלה משני עשורים שהיא עוסקת באמנות בארץ ובחו"ל. רוב עבודותיה הינן תהליך מכוון המאופייין על ידי מגוון נושאים הקשורים לגלובלי ולאישי. היא עובדת כאמנית מולטי־מדיה ויצירותיה הוצגו בתערוכות יחיד ותערוכות קבוצתיות בארצות רבות בעולם. כמו כן, השתתפה בתוכניות "רזידנסי" (שהות לאמנים), בסדנאות והעבירה הרצאות כאמנית אורחת בוויאטנם, גרמניה, אוסטרליה, איטליה, הודו, צרפת, ארה"ב, רוסיה ובעוד ארצות נוספות. המהות וטבעו המהתל של הזכרון הפכו להיות נושא מרכזי בעבודותיה. שרשראות סרוגות עשויות משיער סוס שמקורו מחוות המשפחה בגרמניה, מזכירות רצפי דנ"א פגומים והן הופיעו כנושא זה לראשונה. בשנים האחרונות, שפיר התחילה לעבד את אוסף הצילומים של משפחתה, שמאז הפך להיות כמו 'תיבת פנדורה' עבורה. היא משחזרת דמויות מהצילומים ומניחה אותם על נייר פרגמנט בתקווה לספר מחדש את סיפור חייה ולהתמודד עם ההיסטוריה הקטועה של משפחתה. בל שפיר חייה ועובדת בתל־אביב.

בל שפיר, **Retrospectacle**, 2014, סדרה, טוש על נייר פרגמנט, 70x100
Belle Shafir, **Retrospectacle**, 2014, series, marker on transparent paper, 70x100

חנה אלרט

חנה אלרט נולדה ב־1957 במושב משמר השבעה, ישראל. אביה היה ניצול שואה מליטא ואמה ממוצא קווקזי. היא למדה בתיכון "ויצו צרפת" בתל אביב, במגמת אופנה וטקסטיל. במסגרת השירות הצבאי שלה בנח"ל, היא שירתה ב"גדר הטובה" בגבול לבנון ולמדה רקמה אמנותית במכללת תל־חי, בגליל העליון. ב־1979, אלרט הצטרפה כחברה בקיבוץ צאלים ופתחה סטודיו לאמנות בקיבוץ. כעבור שנה, התחילה ללמוד אמנות במכללת קלישר לאמנות בתל אביב. לאחר סיום לימודיה באמנות בשנת 1984, כל יצירות האמנות של אלרט נהרסו בשרפה שפרצה בסטודיו בקיבוץ. אירוע זה השאיר בה חותם טראומטי שבעקבותיו פנתה לעיצוב אופנה ולאחר מכן עזבה את הקיבוץ. בעקבות מות אביה ב־2008 חזרה אלרט לעסוק באמנות והשתתפה בתערוכה הקבוצתית "חדר משלך" באוצרות אמיר נוה, בבאר שבע ב־2011; ובתערוכת יחיד ראשונה "כנפי מלאך" באוצרות שירה מושקין בגלריה "על הגבעה" במיתר ב־2012. אלרט גרה ויוצרת במיתר, ישראל.

חנה אלרט, **רעשן**, 2015, טכניקה מעורבת על רדי־מייד (פרט)
Hanna Ellert, **Rattle**, 2015, mixed media on ready-made (detail)

present time in their work is a way of attesting to and justifying their own existence, while simultaneously trying to understand the flowing progression and the connection between yesterday and tomorrow. Shafir's and Ellert's creative process is a sort of research and gathering of experience, in which each artist can uncover and grasp their true self, by directing the connecting strand of thought, which leads from one work onto the next, from one path on to another. It is an ever ending journey.

- 1 Jennifer Scanlan, "Pathmakers: Women in Craft, Art and Design Mid-Century and Today," *The Journal of Modern Craft*, 8:2, p. 110.
- 2 Kirk Varnedoe and Adam Gopnik, *High & Low: Modern Art and Popular Culture*, The Museum of Modern Art, New York, 1990, p. 15.
- 3 William Grimes, "Miriam Shapiro, 91, a Feminist Artist Who Harnessed Craft and Pattern, Dies," *The New York Times*, June 24, 2015, B16, Art and Design.
- 4 A chrysalis is the form of a butterfly or moth when between the larval and adult stages, in a cocoon.
- 5 Lucienne Peiry, *Art Brut: The Origins of Outsider Art*, Flammarion, 2006, p.11.
- 6 Jean Dubuffet, "Place à l'incivisme (Make Way for Incivism)," (1967), trans. by Chantal Khan Malek and Alen S. Weiss, *Art and Text*, No. 27, Dec. 1987 – Feb. 1988, p. 36.

Biographical Notes

Belle Shafir

Belle Shafir was born in Germany and has been living in Israel since 1972. For over two decades, she has been actively pursuing art in Israel and abroad. The bulk of her work is process-oriented and characterized by a thematic variety that merges the global and the personal. She works as a multimedia artist and her work has been shown in solo and group exhibitions all over the world. She has participated in artist residencies, and workshops and has lectured as a visiting artist in many countries including: Vietnam, Germany, Australia, Italy, India, France, U.S.A, Russia. The essence and deceptive nature of memory became central motifs in her work. Knitted chains made from horse hair taken from the family farm in Germany, reminiscent of damaged DNA sequences, were the first appearance of this theme in her art. During recent years, Shafir has begun to process the family collection of photographs, which has since become a 'Pandora's Box' for her. She recovers images taken long ago and confronts them by placing them on sheets of parchment, hoping to retell the story of her own life, and to try to come to terms with the interrupted story of her family's life. Belle Shafir lives and works in Tel Aviv, Israel.

Hanna Ellert

Hanna Ellert was born in 1957 on Moshav Mishmar HaShiva, Israel. Her father was a Holocaust survivor from Lithuania, and her mother is of Caucasus heritage. She attended Wizo Tzarfat High School, in Tel Aviv, where she studied fashion and textile design. During her army service in *Nahal*, while stationed at "The Good Fence" on the Lebanese border, Ellert studied artistic embroidery at the Tel Hai College in the Upper Galilee. In 1979, Ellert became a member of Kibbutz Tze'elim and opened an art studio on the kibbutz. A year later she began her art studies at Kalisher School of Art in Tel Aviv. After graduating in 1984, all of Ellert's art work was destroyed by a fire in the kibbutz studio. Traumatized by the event, she decided to return working in fashion design, and later left the kibbutz. Following the passing of her father in 2008, Ellert returned to her artwork. She participated in the group exhibition "A Room of One's Own" (curated by Amir Neve) in Be'er Sheva in 2011, and had her first solo exhibition "Wings of an Angel" (curated by Shira Mushkin) at Al Ha'Givah Gallery in Meitar in 2012. Hanna Ellert lives in Meitar, Israel, where she continues to work.

dried glue. Anything is possible, and anything can happen as discarded materials find new identities. In Ellert's drawings there is a spontaneous development from her application of a stain of color on the paper to what it later becomes. She sees figures within them, which then lead her to continue the work, adding touches as newer stains and lines react with the older ones, all connecting to form a personal story. "It is so accidental that I don't understand how I created the work," she reflects. Events and memories such as her son leaving home to begin his army duty, as well as passed-on memories from her father's survival of the Holocaust play an important part in Ellert's process, especially in her drawings, Fly Away Little Bird (2015) series, and Sacrifice (2017). Ellert creates cocoon-like structures made from string, yarn, and fragments of old shirts that are wound around ready-made items. In the way that a cocoon envelops and protects the chrysalis⁴ while a new body forms inside the shell, Ellert's colorful, wrapped structures insulate and shelter her in a comforting manner from painful emotions, enabling her to deal with them and to come to terms with her own identity. Notwithstanding Ellert's formal artistic training, her artwork has a naïve and recluse quality that borders on *Art Brut* (*Raw Art*, *Outsider Art*), a term coined by the French artist Jean Dubuffet to describe art created outside the mainstream art world.⁵ Dubuffet characterized the movement as, "Those works created from solitude and from pure authentic creative impulses, where the worries of competition, acclaim and social promotion do not interfere – are because of these facts more precious..."⁶

Ellert is also influenced from her heritage of the Caucasus culture. Her childhood memories of her grandparents in traditional dress as well as their customs are woven into her intricate sculptures, such as in Red Motherhood (2016), and Blue Motherhood (2016). These works bring to mind the traditional Caucasus women's ornate attire of a crown-like hat and large shawl made of silk brocade, velvet or satin decorated with beads, buttons, pins, coins, sequins and silver tassels. Many ready-made objects can be observed from in-between the threads and yarn, yet many objects are hidden under several layers; secrets that will never be revealed. Ellert's sculptures also have an icon-like and spiritual quality, which are reminiscent of the spirit houses of Far East cultures. They shelter her, allowing her to be absorbed within the work and to be present in that intimate moment.

An outstanding and fundamental element apparent in this exhibition is the artists' use of the line, through which they are able to express themselves. Shafir's and Ellert's line is like a personal handwriting and language. It is delicate, yet dynamic, and it carries the weight of numerous connotations for each artist, including the spaces created between the lines. In Shafir's drawings, the line is a gentle trace of an image from long ago and conjures up memories from her past. "It's not my intention to precisely draw the image from the old photograph, but rather to give a hint of that image, which allows me to relish a certain memory," she explains. The use of thread in Shafir's lines also becomes a physical and aggressive act, in which she perforates holes in the paper, wounding the material, as seen in her Tears (2016–2017) collage series. In her Installation work, the frail, light strands of horse hair become kinetic material drawings that are powerful and complex constructions, which sway and flutter between the private and collective memory.

Ellert uses thread and yarn as a drawing device in her work. The use of these materials is second-nature to the artist from the period in her youth, when she was a fashion designer. In her drawings and sculptures the lines create different textures. They relate to each other as they overlap or connect, many times in a clutching state. The lines are also wound around objects, often leaving looped strands or dangling threads. There is great rhythm, depth and energy in Ellert's spontaneous, yet certain drawing line. The lines in her work are figurative to the point of abstraction, as the artist's art emerges from a very private place, freeing her from her physical constraints, giving her strength, and uplifting her soul.

During the artistic process, there is intention in the choice and placement of material for both Shafir and Ellert, yet they both never really know what their final result will be. There exists a certain anxiety that if they verbally define their artwork, the feelings and thoughts of what originally conceived the creation would fade away. For Shafir it is the innocence of the intuitive artistic act that would be lost at that moment, and for Ellert it is the over analysis of the artwork that would cause a lack of interest in continuing the work, as it would answer questions that would no longer need solving.

Happiness, sadness, pain, and longing are basic components of the existential struggle of daily survival inherent in every human, in which lies a keen awareness of the presence of time. The artists' attempt at catching that

Belle Shafir and Hanna Ellert: Split Paths of Time

Shira Mushkin

"Art is longing. You never arrive, but you keep going in the hope that you will."

– Anselm Kiefer

Suspended strands of crocheted horse hair create an enchanted forest, while tiny iridescent portraits flicker like stars beyond. Vibrant threads and yarns are intertwined with ready-made objects, forming cocoon shape structures that climb the walls. Transparent drawings and fabric-like layers are woven into rich, colorful tapestries that hang from high above, as dangling, asymmetrical fringes tickle the floor. Figures and silhouettes take shape from bleeding stains of ink and watercolors, while sounds of hooves and the neighing of horses accompany animated drawings. These are the creations of the artists Belle Shafir and Hanna Ellert in their joint exhibition "Split Paths of Time" and they reflect the sediments of the past as they drift in the memory of each artist.

"Belle Shafir and Hanna Ellert: Split Paths of Time" presents artworks created from a variety of ready-made objects as well as other materials that have been associated with the textile industry and with craft; such as fabrics, threads, yarns, buttons, beads, pins, pompoms, glitter, bells, doilies, and more. The artists' use of crochet, knitting, sewing, embroidery, and weaving are traditional techniques whose origins can be found in domestic handicrafts that have been regarded as "women's work,"¹ but have fortunately long been established as a form of "high art,"² thanks to feminist artists in the 1970s, like Judy Chicago and Miriam Schapiro, who helped elevate these traditional female activities and bring about their appreciation and validation in the art world.³ For Shafir and Ellert, these techniques and materials are a visual means of expressing their own personal experiences and histories, which define each artist as a unique individual, with a distinct identity that exists within the culture and society of the place where she was born, lives and works. Intense emotions stemming from personal memories are what motivate these artists and they are the core element of their artwork.

Belle Shafir's choice of material is not random, but rather filled with intention and meaning. Suspended crocheted horse hair in Installation (2016–2017), is deeply rooted in her childhood experiences of growing up on a horse ranch in Germany, where she was raised by parents who were both Holocaust survivors. A dense mass of dangling looped chains made from actual horse hair from her father's ranch creates the sensation of bewilderment in a thick, dark forest, while the sounds of galloping hooves and whinnying horses perforate the air in her multimedia video art work Subortus (2015). These art works are indicative of the landscape and environment of the artist's birthplace, yet they also allude to her disorientation within her Israeli identity and personal conflict that wavers between the cultures. Through these split paths, Shafir constructs her own language that defines her individual and cultural presence, as it increasingly resonates with the passage of time. Shafir's artwork urges the audience to participate through its sensory settings and by movement; sounds of real horses, walking through and touching her crocheted forest, or beholding a hologram effect while moving back and forth in front of her Fairytales (2017) installation. Shafir combines the ephemeral presence of time with the material tactility of her work, illuminating the experience between the singular and collective.

In her Tapestry I (2016), and Tapestry II (2016) collage works, Shafir also engages the viewer to walk behind the works to discover different textural creations. The artist weaves carpets from ready-made materials and treated materials, however she also incorporates pieces from previous works. The physical and violent act of ripping her old works and then assembling the fragments into a new context is a process filled with emotion and memories. The new artwork that emerges is layered with even more complexity. Topics pertaining to memory and history are also evident in Shafir's Retrospectacle (2015) series, and in her animation video Whisper of Memory (2016), in which people are extracted from old photos from her family album and are reanimated in different settings. Shafir includes herself as a child, appearing as a cartoon character that jumps from scene to scene, as she reconnects to her childhood life through her present-day perspective.

Hanna Ellert uses ready-made materials and while creating the artwork, she transforms their context. A napkin is turned into a dress. A bottle cap can become a hat, a mouth or a spot of color. Suddenly a bird's beak appears from a piece of

Ben-Gurion University of the Negev
Department of the Arts
Trumpeldor Gallery – Art Center
The Old City, Be'er Sheva
University Galleries Curator: Prof. Haim Maor

Belle Shafir and Hanna Ellert: Split Paths of Time

March 8 – June 3, 2018

Guest Curator: Shira Mushkin

Catalogue

Editor: Shira Mushkin

Design and production: Magen Halutz, Adam Halutz

English copy editing: Shira Mushkin

Hebrew translation : Orli Gold Haklay

Photographs: Belle Shafir images: Warhaftig Venezian Studio, Michelle Medenblik

Hanna Ellert images: Yoram Reshef

Printing: Keter Press, Har Tuv

On the English cover: Hanna Ellert, **Empty Nest**, 2016, mixed media on ready-made (detail)

On the Hebrew cover: Belle Shafir, **Fairytales**, 2017, installation, drawing on plastic sequins, and pins, variable size (detail)

pp. 58–59: Hanna Ellert, **Circus II**, 2015, mixed media on paper, 40x30

pp. 6–7: Belle Shafir, **Tapestry I**, 2016, collage (detail)

Measurements are given in centimeters, height x width x depth

© All Rights Reserved 2018

Contents

57

Belle Shafir and Hanna Ellert: Split Paths of Time

Shira Mushkin

52

Biographical Notes

15

Works

Pagination follows the Hebrew reading direction, from right to left

Belle Shafir and Hanna Ellert
Split Paths of Time

